

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ

Рябченко Софія Михайлівна

Студентка 2 курсу спеціальності 014.07

Середня освіта (Географія)

Житомирський державний університет імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

Гарбар Олександр Васильович

завідувач кафедри, доктор біологічних наук, професор

Житомирський державний університет імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

На сьогоднішній день школа покликана зформувати компетентності, які дозволяють дитині стати впевненою в собі та в суспільстві, щоб мати змогу реалізувати себе. Під час уроків вчитель повинен не просто подати матеріал для вивчення, а й зацікавити учнів працювати на уроках, висловлювати свої думки, проявляти творчість, навчити критично мислити й приймати ті чи інші рішення.

Однією із важливих умов формування цих навичок є ефективність роботи вчителя та учнів під час уроку за допомогою навчального матеріалу, та відповідне ставлення учнів до предсету. Систематичне використання вчителем прийомів підвищення мотивації в учнів під час уроків сприяє формуванню позитивного ставлення учнів до предмету,

Ціль дослідження. З'ясувати роль іноваційних технологій в розвитку навичок самостійного та критичного опрацювання наукового матеріалу і дослідницьких здібностей учнів.

Завдання дослідження.

1. На основі аналізу найбільш ефективних іноваційних навчальних та виховних методик, розробити особистісний підхід до формування дослідницьких здібностей учнів.

2. На основі отриманих даних спрогнозувати можливі напрямки розвитку учнів після вивчення даного матеріалу.

3. Визначити та обґрунтувати оптимальні форми організації навчального процесу для формування навичок самостійного та критичного опрацювання наукового матеріалу.

4. Розробити іноваційні методи мотивації та формування зацікавленості учнів на уроках.

Об'єкт дослідження: процес навчання географії в закладах середньої освіти.

Предмет дослідження: підвищення мотивації навчальної та пізнавальної діяльності учнів на уроках географії

Результати дослідження:

В сучасній педагогіці приділяють особливу увагу формуванню мотивації й актуалізації вмінь та знань учнів за допомогою іноваційних методів під час

подання матеріалу. Однак цим методам приділяється недостатньо уваги в наукових публікаціях та в практиці шкільної освіти.

Сучасна педагогічна наука внесла суттєві корективи у процес формування мотивації учнів та у розуміння різних методів співпраці з учнями, які спрямовані на досягнення поставленої мети та виконання поставлених цілей під час навчання та виховання.

Сутність мотивації та роботи на уроках за допомогою таких інноваційних методів полягає у тому, що учні завжди прагнуть відкрити щось нове, дізнатись цікаву інформацію для себе та активно працювати під час навчального процесу. Такі методи передбачають різні групові, колективні методи, навчальну співпрацю учнів з вчителем. В такому випадку вчитель відіграє роль організатора навчального процесу або ж є лідером групи школярів-дослідників.

Так на уроках географії учитель, представивши навчальну проблему (Наприклад під час вивчення теми «Степова зона України»), пропонує їй різні методи її вирішення і залучає до роботи всіх учнів. В процесі роботи діти починають розуміти які кроки вони роблять в процесі вирішення поставленої проблеми. Це формує в учнів віру в свої сили, яка за допомогою навчальної мотивації стає міцнішою.

Мотивація це саме те, що вчить учнів долати труднощі, лінощі, критично мислити, висловлювати свої думки та сумніви. Вмотивований учень прагне бути кращим і розвиватись, завжди буде вдосконалюватись та досягати більшого, а не використовувати готові думки та фрази, та готові результати. Внаслідок реалізації такого підходу вчителем, учень не буде чекати поки йому підкажуть чи наштотхнуть на вирішення проблеми, а самостійно з цікавістю порине у розв'язання цієї проблеми на уроку.

Під час уроку вчитель може використовувати різні форми і методи подання інформації, створювати атмосферу зацікавленості кожного учня в роботі класу, стимулювати учнів висловлювати свою думку навіть якщо вона не вірна, підтримувати учнів в бажанні знайти свій спосіб роботи. Також можна закликати учнів до створення різних дослідницьких проектів і застосовувати різні методи для подання матеріалу або висвітлення конкретного проекту. Такий метод спрямований не лише на здобуття фактичних знань на уроці, але й на їх здобуття шляхом самостійного вивчення [1].

Вчитель повинен постійно мотивувати всіх учнів прагнути покращити свої знання, підвищити почуття гідності, настрої, який позитивно впливатиме на результативність та продуктивність під час уроків [7].

Для кращої продуктивності на уроці учням можна запропонувати різні види інтерактивних ігор. Наприклад, гра «Дослідник» під час якої вчитель географії може об'єднати учнів у групи і запропонувати навчальну гру з картографічними матеріалами. По закінченню такої гри учні повинні пояснити чому саме такий вибір вони зробили та аргументувати його спираючись на факти. Робота ж вчителя в цей момент полягає в коригуванні.

Велике місце в роботі вчителя посідають сучасні педагогічні технології. Використання різноманітних інтерактивних платформ такі як: learning apps,

різновид інструментів дає змогу вчителю як творчій особистості правильно подати матеріал не лише на словах, але й показавши це в ілюстраційній грі.

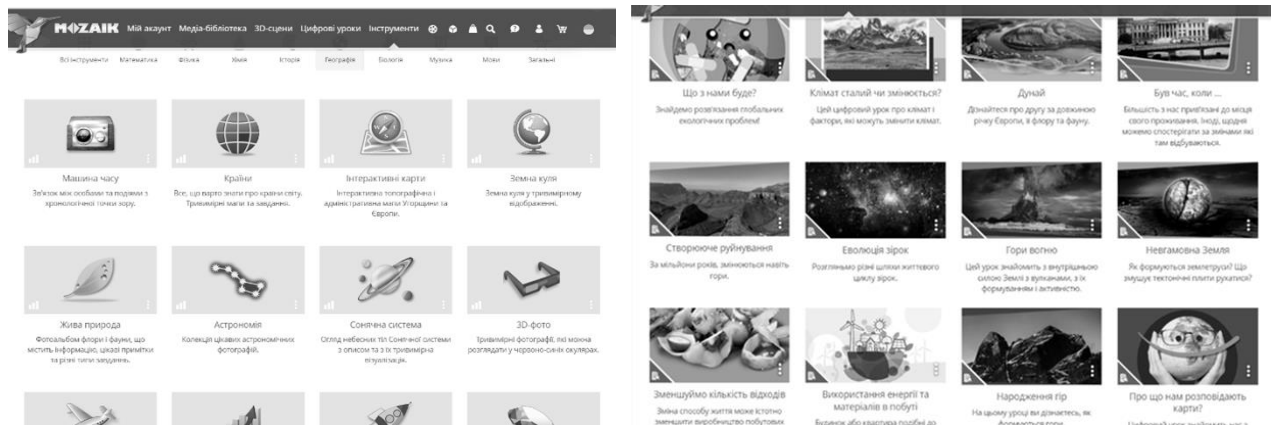

Рис 3. Відео-матеріал

Такі методи мають на меті не лише донесення до учнів нового навчального чи пізнавального матеріалу, а служать яскравим прикладом для запам'ятовування ключових слів які будуть супроводжувати їх під час уроку.

Також на уроках вчитель може використовувати практичні методи, такі як досліди чи вправи. Впровадження лабораторних чи практичних робіт допомагає учням краще засвоювати та закріплювати новий матеріал [3].

В нагоді знову стане програма «Canva». Створення різноманітних презентацій вчителем в цій програмі є особливо цікавим для учнів. Адже, саме тут можна створити презентацію з різноманітними анімаціями, таблицями, висвітлити проблематику у вигляді кластера (рис. 4).

Рис. 4 Кластер.

Під час такого виду роботи учні навчаються бути демократичними у своїх вчинках, у спілкуванні з однолітками та іншими людьми, критично мислити і приймати певні рішення. Саме такий вид роботи допомагає розвивати в учнів більш глибокий підхід до навчального процесу і сприяє засвоєнню нового матеріалу [2].

До ефективних методів належать також і пізнавальні ігри та ігри на засвоєння нових знань в учнів. Вчитель має змогу завчасно відшукати потрібну гру або ж розробити її на різних платформах.

Прикладом інноваційної платформи для роботи вчителів є Learning Apps. За допомогою цієї платформи можна розробити велику різноманітність навчальних ігор (рис. 5). Такі пізнавальні ігри можуть відбуватись у вигляді ролевих ігор, які популярні серед дітей. Або ж ігор-вікторин, які мають успіх у старшокласників.

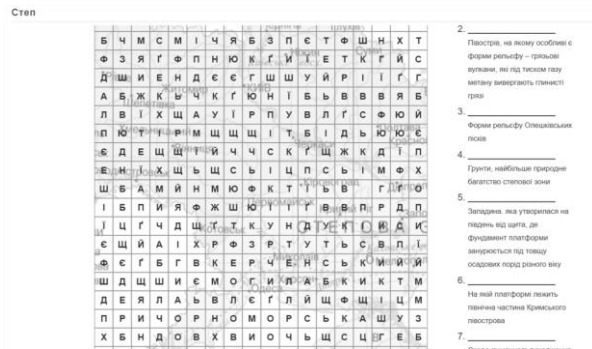

Рис 9. Гра «Віднайди правильну відповідь».

Гра «Віднайди правильну відповідь» дає можливість учням прочитати певний вид питання, і не тільки дати відповідь, а й віднайти її серед таблиці букв. Гра розрахована не тільки на 1 учня, а може бути розподілена на певну групу учнів. Гра виконана в групі учнів, дає змогу розвивати комунікативні вміння домовлятися та приймати рішення.

Для заохочення учнів працювати під час уроку вчитель має можливість мотивувати учнів виставленням гарної оцінки. Для цього можна після вивчення матеріалу запропонувати учням пройти тест на платформі «Settera». Такий вид роботи сприяє об'єктивному самооцінюванню учнями своїх знань та своєї діяльності. Для проходження цієї гри учні повинні мати лише доступ до своїх смартфонів. Завдання полягає у знаходженні правильної відповіді на карті, де кожен учень має змогу перевірити свої знання (рис. 6).

Рис 6. Навчальна гра на платформі Settera.

Суть такого навчання полягає у тому, що навчальний процес відбувається під час взаємодії учнів та вчителя. Під час такого процесу учень та вчитель повинен розуміти, яку роль вони виконують та що вони вміють та можуть здійснити [7].

ВИСНОВКИ

Використання комп'ютерних технологій під час уроку дає можливість учням обрати свій темп, прогнозувати певні результати, виконувати самостійну роботу цікаво. Таким чином, вчитель реалізує розвиток пізнавального результату в учнів продумано під час кожного уроку, використовуючи різноманітні підходи.

Проте вчитель завжди повинен враховувати вимоги поставлені адміністрацією школи, щоб розрахувати навантаження учнів. Адже зміст програми шкільної географії дає багато можливостей для розвитку особистості використовуючи сучасні методи та технологічні можливості.

Список літератури

1. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ. [сайт]. URL <https://osvita.ua/school/method/780/>

2. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УРОКУ ГЕОГРАФІЇ. [сайт]. URL <https://naurok.com.ua/vikoristannya-innovacijnih-tehnologiy-yak-zasib-pidvischennya-efektivnosti-uroku-geografi-224186.html>

3. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ . [сайт]. URL: <https://osvita.ua/school/method/780/>

4. Ефективні форми і методи роботи на уроках географії для підвищення мотивації навчальної та пізнавальної діяльності учнів. [сайт]. URL: </Users/user/Downloads/Ефективні%20форми%20і%20методи%20роботи%20на%20уроках%20географії.pdf>

5. Назаренко Т. Методичні особливості навчання географії в школі. [сайт]. URL:

https://lib.iitta.gov.ua/707648/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%20rtf.pdf

6. Назаренко Т.Г. Методика навчання географії України в загальноосвітніх навчальних закладах (особливості навчання). Т. Г.Назаренко. Харків. ВГ «Основа».

7. Касіяник І.П., Мисько В.З. Методика навчання географії (теоретичний аспект). Кам'янець-Подільський. ТОВ «Друкарня «Рута».